

Redaktornu Sözü

Çomalani
Ufuk Tuzman

Bagalı Okuvçula,

“Mingi Tav” cıyımını 4-çü sanı bla (Avuz-Gergi ay - Abistol ay - Endrevük ay) 2018-çi cılnı ayagina sav-esen cetdik.

Cıyımını 4-çü sanı Karaçaynı tarihinde teren ız kaldırgan, bütev halkıbizga ıllu zaravat salgan köçgünçülükge ataladı. Köçgünçülüknü sınagan milletle kallay bir zaman ötse da, bu açını unuturuk tül-düle. Tarihin unuthan milletni tamblası cokdu...

Cıyımını başında Karaçay halk köç-genden sora, Karaçay Avtonom Oblastnı aruv, em igi cerlerin Gürcüğe koşanların, cerleni, suvlanı, şaharlanı, elleni Karaçay atların Gürcü atlaga avuşdurganların, Karaçaynı cerlerine Gürcüça Kluhori deb ataganlarını üsünden alim, tarihçi, Bayçoralanı Mariyamnı atın cürütgen kral tabigat muzeyde esgertmeleni saklavnu hakından bölümnü tamada kullukçusu Semenlanı Ahmatnı “Kara gürge kün” degen statyası bla başlaybiz.

Karaçayda Gürge kün colga çıkmagandıla, kiyim tikmegendile, kelin keltirmegendile, kız bermegendile, toy-oyun etmegendile, sabiyge at atamagandıla, üynü tüb hunasın salmagandıla... Anı üsünden “Karaçaynı tarihinde gürge künle” degen haparlavunda Üçkökençi Hapalanı İsmailni cazuvun okuruksuz.

Türknü Yalova şaharına karagan Çiftlikköy elni başçısı Sılpağarlanı Ali Murat bla bardırgan uşagıbiz bla şagrey bolluksuz.

“Köçgünçülüknü sınaganla abistol aynı 2-sine “kıyama kün” deb ne magana bla aythanların angılar üçün, menge, ol künden sora talay cıldan tuvganga, köb üynü eşigin açarga, köb adamnı hparın cüregime cazarga kerek boldu” deb cazadı “Buşuv kitabda” Eresey Federatsıyanı Cazuvçularını Birleşliklerini keleşisi Bayramuklanı Fatima.

Teberdiçi Bayçoralanı Elmurzanı çaşı Muhtar Stalingrad, Belorus, Garb, Kibi-la-Garb, Leningrad uruşlada kazavat etgenini, bütev çaşavunu haparların esine tüşürüb, memuarla cazgandı. Muhtarnı cazuvu milletibizni kadarı bla baylamlı bolganı sebebli, biz da okuvçularıbizga anı cazganlarından köçgünçülükge atalgan betlerin teceybiz.

Karaçaynı belgili şayıru Semenlanı cırçı İsmayıl sürgünde Kazahstannı Cambıl şaharını türmesinde tutulub tört ay turgandı. Ol türmede caklık izleb belgili Kazah akın Cambıl Cabayevege cazgandı. Ol salam kağıtın cibergen közüvde 99 cıl bolgan akın/cırçı avuşub turganından haparsız bolgandı... *"Seni avazing man-ga can darman..."* degen cazuvunda Amaylanı Sabina anı üsünden haparlaydı.

Orta Aziyaga köçürülüb, ontört cılnı içinde Karaçay halk sınagan carsuvlanı üsünden cazılğan küyleni okugan kıyındı, ne üçün deseng, közüngge kan, cılamuk ırhıla, sabiy, kart ölükle, kişi cerlede kalgan obala, açi avruvula, açlık, calangaçlık körünüb, baş tüklerin örgge turadıla... 1991-çi cıl köçgünçülük küyleni tabıb, cıyıb, bas-maga Karaçay-Çerkes Respublikanı halk şayıru, jurnalist Cavbalanı Muhacirni çaşı Husey (*Dunyalanı avuşdurgandı. Allah rahmatlı etsin*) hazırlagan küyleni bas-malaybiz.

1943-çü cıl kart anası Ogarı Teberdiden Acılanı İshaknı kızı Marziyat Mikoyan-Şaharda rabfaknı tavusub, cangi okuv cıl işlerge Marağa tüşüb, Orta Aziyaga alaydan Maraçıla bla birge köçürülüb, anda atası bla anasın izleb tabhanını üsünden aytiladı Canközlanı Marinanı haparında.

Belgili suratçıbız, tarihçibiz Abayhanlanı Mussa köçgünçülükñü zamanında milletibiz çaşagan cerlege aylanıb, hapar cıyıb küreşgen adamdı. Ol - 1962-çi cıldan - 2011-çi cılga deri Orta Aziya bla

Kazahstannı köçgünçülükde Karaçaylıla çaşagan hazna şaharın, elin koymay, barısına aylanıb çıkğandı. Bek köb hapar cıyğandı. Alanı tamalında kitab cıgargandı. Semenlanı Aminatnı Abayhanlanı Mussa bla bardırğan uşagın berebiz.

2017-çi cıldan beri "Elbrusoidni" KÇR-de bölümünü tamadası Hasanlanı Borisni çaşı Hanafiyini "Biz kaythanbiz" degen Karaçay halk köçgünçülükde sınaganı üsünden tüşürülgen filmni üsü bla 2018-çi cıl Orta Aziya bla Kazahstanga bargan colovçulugunu, bugünlikde anda çaşagan Karaçaylılanı üsünden "Kırgızıya bla Kazahstanda Karaçaylıla" degen haparı bla suratların teceybiz okuvçuluga.

Karaçay milletni Orta Aziya bla Kazahstanga köçürgen zamanlarında Hurzukçu Cukkalanı Huştannı çaşları Muhammat bla Nür-Ahmatnı curtlarında kalıb, ontört cılnı uzagına tavlada kalayla keçingenlerini üsündendi Eresey Federatsıyanı madaniyatını mahtavlu kullukçusu, Karaçay-Çerkes Respublikanı mahtavlu jurnalisti, "Karaçay" gazetni redaktorunu orunbasarı Hubiylanı Abu-Hasannı "Hurzukçu Abrekle" degen kerti bolgan işden suratlav haparı. Ol birinçi kere "Mingı Tav" cıymda basmalanadı.

Cıymnı har sanında bir sahna oyunnu (*pesa*) savlay berirge süyebiz. 4-çü sanıbızda Appalanı Bilâlnı "Duvala" degen "köçgünçülükñü" oyunun bergenni tüzge sanaganbiz.

Esigizge salırğa izlegenibiz, bizni cıymnı üsü bla milletibizni tamblagı kününe sebep bolluk kesigizni işlerigizni, kölügüzdegin savlay duniyaga belgili eter madar bardı.

Çıgarmalarığznı Kabartı-Malkar Respublikada, Karaçay-Çerkes Respublikada, Türk Respublikada, Yevropada kelecileribizge cibersegiz razı bollukbuz.

Ankara - 2018 cıl